

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompai Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre . . . . . 10 korona. Félévre . . . . . 5 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petitorsó térfogata . . . . 20 fillér. Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.</p>
--	---	---

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Világháború.

Nagyszerű ember az a Hindenburg! A mai lassufolyású, matematikai pontossággal kiszámított világháboruban ő képviseli a lángészt, a melynek föl fölvilanó fénye egyszerre bevilágítja a háboru egész területét; merész és a rendes chablontól elütő koncepcziói messzire túlhaladják a rendes méreteket, előtte hirtelen halomra dőlnek az akadályok és a legnagyobb zavarba jönnek az orosz hadvezérek, mert sohasem tudják: mit akar Hindenburg? hol van Hindenburg főereje? Mert ő a leggyorsabban összekeveri a háboru kártyáit és villámgyorsan ott terem, a hol nem is gondolják.

Vilmos német császárnak, a nagy vallásos protestáns embernek méltó jobbkeze ez a nagy, mélyen vallásos katolikus hadvezér, a kit, hogy császára fölsimert és a dolgok élére állított, az a császár mély belátását dicséri.

A második vereség érte az oroszokat a Mazuri tavaknál és ez a második szintén döntő jellegű, mint az első volt, sőt talán most döntőbb jellegű, mert a háboru mai előhaladott stádiumában az ilyen nagy vereségeket nehezebb kiheverni, mint az elején. Akkor is Hindenburg tette tönkre az oroszokat a Mazuri tavaknál, most is az ő keze dirigálta a konczertet. Ez a Hindenburg nagyban különbözik az ellentelek hadvezéréitől, a kik sokszor nagy garral hirdetik, hogy így-ugy leverik Németországot és a mi monachiánkat, hogy így-ugy bevonulnak Budapestre, Wienbe, Berlinbe, hogy így-ugy a Rajnáig szorítják a németeket; azután mikor lehangosabban lármáznak, egy nagy kudarcz súl ki az új hadmozdulatokból. Hindenburg pedig nem szól semmit, hanem csak tervez, de terveiről még saját hadseregének sincs sejtelme, de a mit tervez, azt emberül ki is viszi, hogy az ellenség csak úgy ugrik tőle.

A Mazuri tavaknál most legújában szemben állott vele egy orosz hadsereg 11 gyalogos és több lovas hadosztályból, ezek hadállásaikat jól megerősítették. De a német sereg megverte és majdnem egészen körülfogta az orosz sereget kilencz napi kemény téli ütközetben. Ezután 64,000 fogoly, 71 ágyu, 100 gépfegyver, 150 teli szekér municzió került a németek hatalmába, az orosz seregből pedig vagy 160,000 eltűnt, mint halott és sebesült és csak kevés számú csapat futhatott el az Augusztowtól délre fekvő erdőségekre, a hol üldözik őket a németek.

Ez azonban még nem az egész siker északon, bár annak orosz-lánrésze. De Plock és Racion városokat is elfoglalták a németek a Visztulától északra s ott nagyobb harcokat várnak, mert onnan Varsó északi oldalát fenyegetik. Továbbá Kolnótól Lomzsa felé is nyomják az oroszokat, sőt a legészakibb vidéken Tilsittől is elverték őket, úgy hogy külföldi jelentések szerint a Niemenhez vonulnak vissza az oroszok, de valószínűleg a Narev felé, mert ott vannak az ő kisebb erődményeik, mint Lomzsa, Osszoviec, stb.

Igy az oroszok jobb szárnyát hatalmasan letörték a német seregek.

Ugyanabban az időben pedig az orosz seregek bal szárnyát a mi seregeink török össze Bukovinában és a Kárpátokban szintén nagy ütközetekben, ha nem is olyan világraszóló fénnel, mint Hindenburg a Mazuri tavaknál. De hát Hindenburg a háboru művésze, külön egyéniség, lángész, a melyből egy századévre nem szokott sok jutni. A mi győzelmeink Bukovinában és a Kárpátokban becsületes, jól kiesztelt hadműveletek, a melyekben a hadak hősiessége és kitartása nagy szerepet játszik. Bukovinát már visszafoglaltuk, mert a legújabb hírek szerint az oroszok az utolsó perczen elállottak Csernovitz védelmezésétől, mert Kolomea elfoglalása Galicziában a Pruth mellett veszedelmes nyomást gyakorolhatott rájuk. Kolomea elfoglalása fontos dolog, mert innen nyilik az ut Stanislau felé és tovább Przemysl, Lemberg felé.

A duklai hatalmas ütközet sorsa már a mi javunkra dőlt el, mert a mi seregeink mentek át támadásba s az oroszok kifogytak a tartalékból.

Nyugat Galicziában a Dunajecnél s Lengyelországban a Nidánál és a Piliczánál sáncokba ásták magukat s ágyu és poziczió harcok folynak ott.

Hát Varsó alatt mi történik? Ki tudna erre felelni? Talán csak Hindenburg tábornagy maga. Ott erősen készül valami, de hogy mi? azt az oroszok szeretnék legjobban tudni. Varsót akarja-e csak vagy Varsónál többet is talán?

A katonai szakértők szerint a mai háboruban nem a centrum ellen intézett támadásoktól dől el a harcok sorsa, mert ez kemény áldozatokkal jár s óvakodnak tőle, hanem a szárnyak megverése és körülkarolása a fontos, mert úgy nincs a centrumnak mire támaszkodnia.

Ezért a két szárnyon nyert győzelmek igen jó kilátást nyujtanak seregeinknek a jövő hadműveletek sikerére.

A nyugati harcztéren az angolok és francziák abban a hitben, hogy a németek keletre vitték erőik egy részét, nagy támadást indítottak hosszú fronton Toultól a tengerpartig. De várakozásukban csalódtak, mert mindenütt a németek győztek, már a mennyire poziczió és várszerű harcokban elő lehet nyomulni; de egynehány helység elfoglalásáról is van szó.

A törökök a Kaukázusban szépen haladnak, az orosz hadsereg, mint írják, ott igen kimerült. Ujában ugyan nagy ütközetek nem voltak ott.

Arábiában Kornánál és a Szezi csatorna mellett kisebb ütközetekben a törökök győztek az angolokon.

Most pedig az egész világ szeme az angol tengereken lesz, mert elérkezett február 18-ika, a bejelentett német tengeri zárlat ideje, a melyre a diplomáciai intézkedések mind megtörténtek. Most ennek az eredményeire kíváncsi a világ.

Vármegyei rendkívüli közgyűlés.

2114. sz. — A m. kir. Belügyminisztérium a vármegyei központi választmány újból való megalakítását, a m. kir. Pénzügyminisztérium pedig a hadsegélyezés céljaira a 149658. szám alatt kiadott rendelet és az életbe léptetett törvény utmutatása szerint hozzájárulni kötelezettek adójának megállapítása céljából eljárni hivatott bizottságba három rendes és három póttagnak még e hóban leendő beválasztását rendelvén el, ezen és az egyidejűleg kibocsátott hirdetményben felsorolt közérdekű fontos ügyeknek elintézése végett a vármegyei rendkívüli közgyűlés határideje főispán ur Óméltóságával egyetérve **folyó év és hó 25-ik napjának délelőtti 10 órájára** Rimaszombatba, a vármegye székházának nagytermébe tüzetett ki.

Midőn erről a vármegye közönségét a szokott módon értesitem, egyuttal hivatalból és tisztelettel kérem től, hogy a kitzüött helyen és időben megjelenni és a tanácskozásokban mindig tapasztalt meleg érdeklődéssel és buzgalommal részt venni sziveskedjék.

Rimaszombat, 1915. február hó 13-án.

Lukács, alispán.

A közgyűlés tárgysorozata ez:

1. Ko. 558. sz. M. kir. Belügyminiszter 600/1915. I—a. sz. körrendelete az új központi választmány megalakítása tárgyában.

2. A. 650. sz. M. kir. Honvédelmi miniszter 6029/1915—18. sz. rendelete a folyó évi fősorozási előmunkálatok megtétele tárgyában.

3. Ko. 297. sz. M. kir. Pénzügyminiszter 149658. sz. rendelete a hadsegélyezés céljaira a jövedelemadónak ideiglenes és részleges életbeléptetése tárgyában.

4. Ko. 218. sz. Sipeki Balás Lajos rozsnyói püspök köszönő levele v. b. t.

TÁRCZA.

Inter arma silent Musae?

Igaz, hogy bájoló Amor tüntérberke —
Való, hogy megbűvöl bűgő lány dala;
Ám a szerelmes ifjú ma dúló csaták hőse —
Sas márma a galamb s karmától roncsosá lesz
Az ellenség lelketlen vad hada.

A szerelmi dal ma — eltéve jobb időkre —
Néma, mintha soha nem is hangzott volna;
De nem pihen azért a valódi Múza,
Olvasd Koboz krónikáját és lelkedben érzed:
Mily fenkölt póézis az a harczi nóta!

Viator.

Gyöngytyuk esete.

— Irta: TELEK A. SÁNDOR. —

Csak így nevezte a nép: Gyöngytyuk, az esete meg csak olyan szürke eset, mint nádi-veréb tolla; mint amilyen százával esett meg akkortájt. Nem is igen törődött vele senki, csak a pusztákon tollfosztás mellett és a fonóházakban mesélgették el néha hosszú téli estén az öreg asszonyok a legényekkel vihanczó lányoknak. Aztán kiment divatból a tollfosztó is; kendert nem vetnek: a fonóházaknak a hire is megkopott, meghalványodott. Elmúlt a mesélés világa, papirra írva árulják a krónikát. Pedig mennyi megbecsülésre való érdemes vonás, mennyi nemzeti szomorúság van egy-egy ilyen esetben, mely mint tükör veti vissza képét a kornak, amelyik teremtette.

tanácsossá történt kinevezése alkalmával, a vármegye részéről történt üdvözlésre vonatkozólag.

5. Ko. 22577. sz. Abaujtonnavármegye közönségének felirata, a magyar nemzeti állam kiépítése tárgyában.

6. Ko. 598. sz. Keeskemét ih. város átirata, a háboruban munkaképtelenné váló vagy elhalálozó katonák hozzátartozói sorsának biztosítása tárgyában.

7. Ko. 1108. sz. Hadifoglyokat Gyámolító és Tudósító Bizottság megkeresése, hadifogságban lévő katonáink részére gyűjtés indítása iránt.

8. Ko. Kassa sz. kir. város átirata, hadbavonultak adótartozásainak mikénti befizetése tárgyában.

9. Ko. 266. sz. Budapest székesfőváros közönségének átirata, a „Vörös Félhold” javára adomány megszavazása tárgyában.

10. A várm. gazdasági intéző-bizottság javaslata a háboru folytán megcsapant munkaerők pótlása, a gazdasági területek tavalyi vetőmagokkal való ellátása és a netán szükséges anyagi eszközöknek esetleg kölcsön útján való biztosítása tárgyában.

11. Ko. 1743. sz. Rimaszombati m. kir. pénzügyigazgatóság átirata, ideiglenesen felállítandó bizományi dohányáruraktár céljaira szükséges s a vármegye tulajdonában levő vastáblák és vasajtónak átengedése iránt.

12. Vármegyei közigazgatási bizottság megkeresése, a vármegyei köz-kórház évi költségvetésének mely irányelvek megtartásával történendő felülvizsgálata tárgyában.

13. Ko. 17551., 18320., 22014., 419., 472., 473., 999. és 602. számok. Járásbeli fősolgabírák jelentései, a községi számadások megvizsgálása végett összehívandó gyűlések elnökeinek megválasztása tárgyában.

14. Fo. 1141. sz. Ügyészi vélemény

Bizony más világ volt akkor. És nem minden romantika nélkül. Nemzetietlen, betyárt nevelő, igazságtalan rendszer, miről csak keserűséggel beszélt a szabadabb levegő után sóvárgó nép; a gazda otthon, a pásztor emberek holdsütéses éjjel az őszi legelőn nyugbe bukdaesoló lovaik mellett. Szomorú magyarságuk egész súlyával ott ült szép homlokukon s a vértanuk lelke ott bolyongott közöttük hideg csókjával legyezve a kétes jövőbe tekintőt... Olykor mélyen bámultak a lobogó rőzselángba s egyik másik nagyot sóhajtvá suhintott csontos öklével a levegőbe, mintha egy láthatatlan ellenség fejét akarná szétütöni, bus-csendes haragjában. Pedig az az ellenség ugyanis látható volt. Itt járt, itt élt közöttünk, csak a mi kezünk volt megkötve... S ha mégis akadt valaki, aki elég vakmerő volt kezéről letörni azt a bilincset, az önmagát közönsítette ki az emberek sorából, azt megbélyegezték, kivetették. Mégis hányan akadtak, akik inkább viselték a harcot, mint a megalázó békét: kezükön a kötelet.

A Mátra vidékén akkortájt nem igen volt nyalkább legény Gyöngytyuk Pistánál. Juhászbojtárkodott a verebélyi számadónál, ki maga is büszkeséggel nézte a szép szál legényt a nyája mellett. Már csak azért is, mert a vállas ficzkóban a lélek se volt valami satnya és nem kellett tartani, hogy valami sarjubetyár elhajtja tőle a reabizott juhokat. Pedig bizony az se tartozott a legritkább esetek közé a Mátra erdős völgyeiben. Dehát a betyár is tudja, hol kereskedjen. Gyöngytyuk olyan volt, mint az erdőn a sudár dereku bükk, kemény,

a tiszlezi orvosválasztás ellen beadott felebbezésre vonatkozólag.

15. Lok. 1210. sz. Soldos Bertalan kérvénye három havi szabadságidő engedélyezése iránt.

16. Gál. 233., 249., 253., 262., 263., 265., 1480., 1481., 1482., 1483., 1484., 1485., 1486., 1487., 1488., 1489., 1490., 1491. és 1492. számok. Ügyészi vélemények: Alsósziklás, Orlajtörék, Rimakokova, Tóthegymeg, Ujantalfalva, Vágó, Alsópokorágy, Babarét, Cserencsény, Eszterény, Felsőpokorágy, Karasztkó, Kíete, Kőhegy, Pápocs, Rimafürész, Rimatamásfalva, Rimabrézó és Zeherje községeknek a hadikölcsön jegyzés tárgyában hozott határozatára vonatkozólag.

17. Fj. 44. sz. Ügyészi vélemény a bátkai kör községeinek hadikölcsön jegyzés tárgyában hozott határozatára vonatkozólag.

Levél a harcztérről.

Dr. J. J. huszárszászlós — az arany vitézségi éremmel kitüntetett hős, kinek ügyes és színes tollából már egy ízben érdekes levelet közöltünk, most a következőket írja lapunknak a harcztérről:

„Este hat óra volt. Egy erdő szélén állottam 10 huszárommal. Körülöttünk néma csend. A távolban valami érdekes fény világítja meg az égboltozatot. Igézetten nézünk a tündéres fény felé. Valami szép város lehet ott és a villanylámpák fénye verődik vissza a sötét égboltozaton. Huszárjaim suttogni kezdenek egymással és hallom amint az egyik mondja; „az ott alighanem Varsó, hej! komám, azt a kis 10—15 kilométert ugyancsak hamar meg lehetne tenni és 8 órakor már bent kvártélyozhatnánk!” — Engem is olyan érzés fogott el, mint a pusztában órák hossza óta bolyongó vándort, ha valami fényt lát és igyekszik arra felé, hogy fáradt tagjait megpihentesse, de a fény csak lidérez-fény volt. Így voltam én is. Tudtam, hogy az a 12 kilométer, oly távolság, melyet nehéz hónapok alatt sem lehet megtenni. — A villanylámpák visszfénye az égboltozaton tehát csak szívfájdalmat okozott és magamban mormogtam Varsó nevét — mint a mohamedánok

törhetetlen; otthon meg Mária-képet taragott bicskájával a karoslóca hátába, sőt még arra is kapható volt, hogy malmot faricskájjon a patakra a számadó kis fiának. Ha meg kalapját szemére vágva nyájával végigballagott a falun, nem sok ablak maradt zárva, amelyik házban eladó vagy fiatal asszony volt. De Pistát nem igen zavarta a fehérség epekedő tekintete; meg volt neki a maga virága: a terenyei csap-lár Ágnese. Se nem szép, se nem csunya lány, de volt benne valami rátartóság féle, ami küllömbbé tette a szerelmes legény szemében akár melyik harmatos képű uri dámánál. Odakapogott, ha időt szakithatott magának, patyolat ingét, virágos szűrét mutogatni az irigyeknek, míg egyszer aztán nagyon is megirigyelte valaki csendes boldogságát. Egy alkonyaton, mikor éppen nyáját terelgette a csapás felé, hogy hazahajtsa, lélekszakadva szaladt eléje a számadó kis fia:

— Pista bácsi, gyűjjön hamar, a kisbíró keresi, meg két pandur is ott van.

Hát Pista ment, miért ne ment volna, rendben volt a szénája, nem érezte magát bűnösnek. Pedig jobb lett volna, ha nem megyen.

Mit kerülgetnének a dolgot: elvitték katonának. S kinek lett volna gondja rá, hogy a szegény pásztorfiút kiváltsa, megszabadítsa. Senkinek.

Derék katona vált belőle. Győzte türelemmel is, erővel is. Mikor a bécsi urak a taliánnal összekaptak valami nem egyező szón, őt is levitték a muskétásokkal verekedni. Verekedett is becsülettel, külön dícsérettel, meg jutalommal jött meg a szőnyi menaszériába.

a Mekkát. — Talán még egy fél órát bámultam az ezeregyéjszaka fénye felé, aztán ismét felrázott az erdő suhogása és magamhoz tértem. Visszafelé indultam tehát és egy háromnegyed órai lovaglás után sötét tömeget veszek észre, mely az uttesten lombán mozgott tovább. Gyalogos csapat volt, de mi fajta! Ezt nem lehetett meghatározni a sötétségben. Közelebb settenkedem és végre ki tudom venni, hogy németül beszélnek. Odalovagolok a parancsnokhoz és egyről-másról elbeszélgetünk. Visszavonulás van, böki ki. Az egész Hindenburg sereg még az éjszaka folyamán 40 kilométerre visszavonul és aztán tovább, egész a határig. Na 12 kilométer! valamivel meg fogsz szaporodni és a tündértény is eltűnik majd jó időre! Varsó-Varsó! már oly közel voltunk!! és most csak úgy nyeltük a kilométereket éjjel-nappal, hogy minél távolabb legyünk tőle. Egy kis hadsereg gigászi küzdelmek után jutott el addig, hogy a távoli fényét láthassa Varsónak!! És ekkor az orosz kolosszus 45 hadtestet vetett a 4 ellen! Mennünk kellett! visszafelé! Mialatt mi visszavonultunk, az alatt hátunk mögött megtörtént bámulatos gyorsan összes haderőnknek a német határon való koncentrációja. Az orosz lavina, mely Varsóból oly vehemenciával indult utnak, hogy rövid időn belül elseper mindent Berlinig és Bécsig — egyszerre csak megakad a német határ mentén felállított páncél falon.

Nehéz napok következtek. De a hadvezérszenialitás és a csapatok hősiessége meghozta a kívánt eredményt. Lassanként az üldözőkből üldözöttek lettek. — Természetes ez nem ment egy könnyen és minden talpalatnyi földet drágán kellett megvásárolni. Kutnó, Plock, Limanowa, mind egy-egy fénycsóvái ezen nehéz napoknak. — Végre elérkeztünk a Lodz—Pietrkow—Novo-Radomski vonal elé! Itt aztán meg is álltunk. 24 napi örült küzdelmek folytak ezen vonalért, melyről később bővebben fogok írni. Ezen vonalon való küzdelmünknek egy érdekes epizódját írom le, mely egyike volt legnehezebb eseteinknek. Egész nap folytak a küzdelmek a Novo-Radomsk előtti magaslatokért, melyet hatalmas sereg tartott megszállva. E magaslatok mellett feküdt az oroszok egyik legfontosabb vasutvonala. Mi csak előhírnökei voltunk a ..... hadtestnek és így természetes, sokkal gyöngébbek voltunk ellenfelünknel! De sehogyse akartunk engedni! Beesteledett és lassanként alább hagyott a küzdelem. Este 8 órakor parancsot kaptunk, hogy szállásoljuk be magunkat a közelünkben fekvő Vierok községbe, melyben megelőző nap is voltunk. Ez a község a magaslatok alján a völgyben feküdt. A völgy tele teljesen mocsaras volt. Ekkoriban

Feljebbvalói szerették, igyekezett a kezökre járni. Meg is volt szépen, míg valami keményebb dolog fogta le idejét, de mikor a puskaporos előtt állott őrségen s tekintetét felvetette a tovasiető felhőkre, úgy rajtatelejtkezett az égen, hogy a lelke szinte elhagyta s csak elbusult arcán látszott, hogy élő ember és nem kőből faragott bálvány. Olyankor ott járt képzelete a mátravölgyi faluban Terenyén, összecsókdosta Ágnes, elkalandozott az erdőben, a hegyoldalakon; szeretettel pihent el egy-egy ősmérős fa alatt, hol azelőtt álmodozott arról a leányról; megsimogatta kis borzas fordítskutyáját s látta amint estenden hazafelé andalog a nyája a vezérürü esengetyűjének hívogató nyomában. S nagyokat sóhajtott, majd a lelke szakadt ki belé: hej, ha még egyszer ott lehetnék!

Egyszer egy ilyen álmodozása közben riasztotta meg a felváltó őr. A deres haju őrmester tudta már mit jelent, ha egy ilyen katona álmodozik. Meg is kérdezte, mikor letették a szolgálatot, hogy mi nyomja a lelkét.

— Hej, őrmester uram, az én lelkemet Pethő Ágnes nyomja.

— Bizony pedig az nagy sor, — válaszolt az őrmester — mert azt a nyolcz esztendő nem igen várja ki az olyan asszony-téle. Meg akkorára te is megtaplósodsz egy kicsit. Már ott is bujkál valami a hajad közt. Hát azt mondom én öcsém, hagyj fel te azzal a lánnyal.

De Pista nem hagyott fel. Igaz, hogy már negyedik esztendeje nem látta, azt se tudja él-e, mégis epekedett folyton. Nem is állotta ki soká, hanem csak beállított egyszer az őrmesteréhez és előadta neki az ő szomorúságát,

már el voltunk csigázva a sok emberfölötti teljesítménytől. Fáradtan bukdácsoltunk be a faluba. Korom sötétség volt. Gyertya vagy lámpa senkinek. Csak úgy az orrunk után mentünk régi helyeinkre. Megérkezett a konyhánk is és vacsorához ültünk. Jön a napos és jelenti, hogy az alezredes ur hivat. Elballagok és egy jó negyed óra után megérkezem az alezredes lakásához. Vacsoránál ült. Jelentkezem, kiadja a rendelkezéseket a biztosítást illetőleg! Eltávozom! Amint kiérek az utcára, hatalmas hurrá!! kiáltások hallatszanak a falu másik végéről. Nem tudtam megérteni a helyzetet! mindenesetre gyorsabb tempóban igyekeztem szállásunk felé. Az orditózás egyre erősebb lesz! Egyszerre egy golyó süvit el fülem mellett. Ennek a fele sem tréfa! De hát mi van itt. Egyszerre óriási lövöldözés. A legteljesebb zűrzavar! Magam is elordítom: fegyverre! Kezdem sejtetni, hogy az ellenség, mely egész nap közelünkben volt, meglepett. Golyózapor, kiabálás, szaladgálás, bábeli chaosz! Végre elérkeztem szállásunkhoz. Ott a kapitányom már összeszedette a századot. Hamar nyergeltünk és a lovakat az alarmtérre vezettük. Majd hozzáfogtunk a védekezéshez.

En 6 huszárral mellettem, kapitányom és főhadnagyom 12 huszárral neki indultunk a sötétségnek, hogy a község szélein elfoglaljuk helyeinket. Akkoriban már csak 40 emberünk volt egy században. Sűrű golyó hullások közepette mentünk a házak között. Padlásról, kerítések mögül mint elrejtőzött orgyilkosok löttek. Kapitányom egy házat vett ostrom alá, melyben három gyalogos elkeseredetten védte magát. En tovább mentem. Eppen kiértem a falu szélire az uthoz. — Ott az árokban és az utolsó ház kerítésénél elhelyeztem embereimet, ebben a pillanatban egy csapat jelenik meg közvetlen orrom előtt. Azt hittem, hogy huszárok, kik lovaikat vezetik a gyülekező helyre.

Szólni akarok, mikor az egyik megszólalt: „Nasi“, „Nasi“?? Igen! „Nasi“!!! „Schiessen“!!! „Elélken tüzelj“... 8 testnek lomha zuhanása volt hallható! a lovak elvágattak!! Tüzet szüntess!! Óriási jajgatás!! halálhörgés!! Még nem is tudtam egész magamhoz térni, mikor a földre zuhant alakok közül fölugrik az egyik. Előkapom revolverem és már-már lövök, mikor az utolsó pillanatban felkiált, hogy: ne löjjetek fiúk!! Az ezredorvosunk hangját ismerem fel! Erősen megszorítja kezem és köszöni, hogy megszabadítottam! Beszélj, beszélj! ösztökélem! De a szörnyen jajgató egyik orosz, ki félholtan feküdt az uttesten, hivatásához szólítja és a kiváló ember, ki épp az előző pillanatban még a kutyák szuronyai között ment mint fo-

goly, bekötözi a súlyosan sebesültet. A többi hét halott volt.

goly, bekötözi a súlyosan sebesültet. A többi hét halott volt.

Közben egyre repültek a golyók úgy, hogy lélegzetet se lehetett venni.

Ismét lépések! Megint 3—4 gyalogos jön! Közvetlen orrunk elé engedjük őket! Tüzelj! és a 4 felbukik! Összesen 18-at küldtünk a másvilágra! A faluban egyre tartott a harc! kapitányom még mindig a házat ostromolja vagy 3 óra hosszat! Az ezredorvos pár szóval elmondja, hogy ő éppen vacsorát főzött legényével, mikor belép 8 orosz gyalogos és fogságba ejtve vitte felettes parancsnokukhoz. De szerencsére utamba kerültek! És mikor én „Tüzet“ vezényeltem, ő rögtön a földre vetette magát legényével és így megmenekült. Később a lovait is befogtam!

Igy folyt a leggyilkosabb küzdelem és már éjjel 2 óra volt! Körül voltunk véve! Minden menekülés kizártnak látszott. Az orosz gyalogosok meg is vigasztalták ezredorvosunkat, hogy ne busuljon, reggelre az egész regiment fogva lesz.

Szerencsére ez nem következett be és folytonos harcok közepette kivonultunk a faluból és egész reggel 5-ig mentünk mindenünnen körülvéve ellenségtől, míg végre elértünk ahhoz a helyhez, hol hadosztályparancsnokságunk volt. Itt azonban az excellenciás helyett ellenséges sortűz fogadott. Ezen azonban keresztül törtük magunkat és végre kijutottunk az ellenség körletéből.

Midőn a többi ezredek megláttak, nem akartak hinni szemeknek.

Mi is megtudtuk aztán, hogy milyen veszélyben voltunk. Késő este az egész hadosztály visszavonulási parancsot kapott. Ezt a parancsot azonban nem tudták nekünk kézbesíteni, mert mi már akkor el voltunk vágva a hadosztálytól! Teljesen leszámoltak velünk.

A mi megmenekülésünk valószínűleg annak köszönhető, hogy az ilyen esetekben beállani szokott fejtelenség nálunk pillanatokig tartott és aztán a legnagyobb rend mellett hatalmas védekezést fejtettünk ki úgy, hogy az a 2 század gyalogság és 4 gépfegyver, mely megsemmisítésünkre a sötétség leple alatt mi előttünk a faluban elrejtőzött — csunyán ráfizetve — szintén eltávozott a faluból.

Ezen alkalmából kaptam az arany vitézségi érmet. Szegény ezredorvosunkat hiába mentetem ki, mert két napra reá — ezredünknek legvéresebb ütközetében, melyről később lesz szó — ismét fogságba jutott és most Moszkvában van; már kaptunk is hírt róla.

Használjunk hadisegély-postabélyeget.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem újították, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala

Hamvazó szerdán. A farsangnak vége. Az idén a nagy németnek nem volt farsangja. A bűjtöt megkezdte még augusztusban. Nálunk nem lehetne ezt egészen mondani. A katolikus egyház hamvazó szerdán hamut szór hiveinek fejére s őket a bűjtbe, Krisztus kinszenvedésének benyomásai alá állítja. Önmegtágadást hirdeti. Mindezzel mély megtöredést s penitenciát sürget, valamint nagylelkű szeretetet a szenvedő Jézus iránt. A hamu halálunkat hirdeti; hirdeti életünk elhervadását, érzékiségünk s testiségünk elporladását s bűnösségünk büntetését: „por vagy, porrá leszel!“ A halál az ember műve; az első halott a testvérgyilkos áldozata, Ádám rémülten tekintett e művére! — A halál nagy titok, és épen olyan, mint a születés; a halál is életről beszél, életről, melyet élünk, melyet élni fogunk. — Ha az élet jó volt, akkor a halál olyan szép, mint az alkony, telve az erdők s mezők illatával s a munkás emberek fáradt, de bizó szemfényével. Ha pedig az élet rossz volt, akkor a halál olyan, mint a romok takaró csillagtalan éj. De ez is, az is magába-

goly, bekötözi a súlyosan sebesültet. A többi hét halott volt.

hogy írná meg őrmester ur Ágnesnek, hogy ő egészséges és hogy várja ki azt az ötödfél esztendőt valahogy, akkor...
Akkor...! Milyen csodás fényben csillant fel e szónál az egyszerű pusztai gyerek szeme. Akkor újra az övé lesz a patak, a fű, a harmat, a madárénekek, a bárányok, a kis kutyája. Minden-minden; s e mindennek a közepében Ágnes. De mikor olyan hosszú az a nyolcz esztendő.

S a levélre megjött a válasz tele a pártában maradt leány szomorúságával, bánatos panaszával. Kivárná ő azt a hosszú időt is, de nem él ő addig.

— Aztán meg minek várnánk — írja egy helyen — sűrű az erdő erre mifelénk...

Hát sokakat is takargatott az az erdő akkor. A völgyek zugában megbújó puszták, az eldugott kerülőházak s a szakadékok közt ásitó barlangszádák tudnák történetüket legjobban.

Egyszer a szőnyi várban is azon vették észre magukat, reggelre kelve, hogy egy embernek nincs leheverve az ágya. Gyöngytyuk Pista ruháját ott találták meg a komáromi révnél rakásra hanyva, de nem igen hitték, hogy elölte volna magát, azért erős őrrjáratot küldtek felkutatására szigorú parancsolattal és fenyegetéssel azok iránt, akik a rebelist rejtegetni mernék. Vissza is ment az őrsapat azon az uton, amelyen elindult s csak Pethő Ágnes tudta volna megmondani, hogy miért üres kézzel, mert bizony mire Gyöngytyuk Pista kézre került, akkorára megérett az akasztófára...

Hiába, sűrű volt akkor a Mátra erdeje, sok mindent eltakart.

térést sürget. — Azért szállunk lélekben halálunk perczébe, hogy erőteljesebben s örvendezőbbben éljünk. Nem hogy busuljunk s elhervadjunk, hanem, hogy fellelkesüljünk s kivirágozunk. — Az önmegtágadásban kitünő nevelő, fegyvelmező eljárás rejlik; parancsolni a szemek, az iny vágyainak; fölemelni a lelket, a testet s hajlékonyabb lenni. A sűrű állati ösztönös vér higabb, üdőbb, energikusabb lesz. A nagy német már régen megkezdte a bőjtöt, mert energiára, erőre van szüksége. Győzni akar. Kövessük a példát mi is. Kezdjük meg igazán a bőjtöt, az önmagábatérés, az önmegtágadás s tisztulás szellemével hatoljunk bele Jézus szenvedésébe s onnan merítsünk vigasztalást, erőt, győzelmet!

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter saját kérelmükre áthelyezte: *Vattay* Albert battonyai kir. járásbírói törvényszéki bírói minőségben a rimaszombati kir. törvényszékhez, *Ginovszky* Miklós most ide kinevezett törvényszéki bíró pedig a battonyai kir. járásbíróihoz.

A hős huszárcapitány újabb kitüntetése. Lapunk január 17-iki számában megemlékeztünk a megyénkbeli *Fáy* Kálmán es. és kir. 6. huszárezredbeli kapitánynak hősiességéről s a német császár által a vaskereszttel történt kitüntetéséről. Most örömmel értesülünk arról, hogy a hős huszárcapitányt az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartása jutalmául a hadiékítményes 3. oszt. katonai érdemkeresztel tüntette ki a király.

Katonai előléptetések. Az itteni es. és kir. 5. gyalogezred zászlóalj tisztikarának egyik kedvelt s rokonszenves tagja *Nyegrey* Jenő főhadnagy, ki az ezredes mellé van szolgálatra beosztva, kapitánynya lett előléptetve s folyó hó 19-én a katonák eskütételénél már mint kapitány fungált. Tisztársai melegen gratuláltak a derék bajtársuknak. — A hivatalos lap közlése szerint *Kern* Rezső — itteni pénzügyi számtiszt — honvédtiszt-jelölt hadnagygyá lett előléptetve.

Betegen a harcztérről. A mult héten szállították a rimaszombati Vöröskereszt kórházba a kárpáti harcztérről *Pásztory* Gyula főgimn. tanár, népfelkelő főhadnagyot, a ki Bereg megyében harcolt az oroszok ellen Volóc körül, de a nagy hidegben a hosszas állásban súlyos fagyási sebeket szenvedett lábain. Előbb a munkácsi kórházban kezelték, majd Rimaszombatba szállították, a hol gondos kezelés és ápolás alatt sebei javulásnak indulnak barátai és ismerősei örömére.

Halálozás. A nemrég elhunyt dr. esetneki Gyürky Pál nyug. városi főjegyzőt csakhamar követte a halálba fiatal felesége szül. *Saxinger* Sárika, ki hosszas és kínos betegsége ellen hasztalan keresett mindenféle gyógyulást, f. hó 13. án tíz napi gyötrődés után Budapesten 29 éves korában örök álmra hunyta le szemét, mely gyászba borította szüleit, testvérét, bánatos egyetlen árva kis leányát: Sárkát, a kiterjedt rokonságot. Hült tetemeit Budapestről hazaszállították s f. hó 16. ikán délután itt temették el nagy részvét mellett. A koszoruerdővel borított ravatal felett *Simon* Mihály ref. lelkész gyönyörű szavakkal emlékezett meg a korán elhunyt jóságos lelkű fiatal asszonyról, kinek halála széles körökben kelt őszinte részvétet.

Dr. *Dorgó* Gábor kir. törvényszéki bíró, ki most e hó 1-én nyugalomba ment és városunkból elköltözött, súlyos csapás érte; atyja: aranykúti *Dorgó* Albert udvari tanácsos, a kolozsvári kir. közjegyzői kamara érdemes elnöke 73 éves korában Kolozsvárott folyó hó 14-én meghalt. Temetése folyó hó 16-án nagy részvét mellett ment végbe Kolozsvárra.

Szomor Dezső, városunkbeli származású áll. anyakönyvvezető f. hó 18. ikán a zólyom megyei Látka pusztán 48 éves korában elhunyt.

Elhunyt katona. A vármegyei köz-kórházban a helyőrségtől január hó 11-én súlyos hastiphussal beszállított *Szabó* István Szabolcs megye Tunyog községből származó 5. gy. ezredb. katona f. hó 14. ikén meghalt. Temetése katonai pompával nagy részvét mellett ment végbe f. hó 16. án. Ravatala felett *Simon* Mihály ref. lelkész megható gyászbeszédet mondott.

A vöröskereszt egylet kórházában folyó hó 18-án éjjel súlyos tudgyulladásban elhunyt az *Avastelsőtalu* származású 21 éves katona: *Csicsó*

Péter, ki az itteni zászlóaljnál szolgált. Folyó hó 20-án délután temették a köz-kórházból katonai pompával.

Orosz fogságban. Dr. *Sajó* Siegfried rozsnói ügyvéd, 16. ik népfelkelő gyalogezredbeli tartalékos hadnagyról az a hír terjedt el, hogy elesett. Most a téves halálhírt megczáfolják, mert az ügyvéd megírta, hogy szeptember elsején sebesülten orosz fogságba esett és jelenleg ázsiai Oroszországban, a Vladivosztokek melletti Szaszkojében van, honnan többször irt haza családjának.

Üzenet Przemyslből. Mult héten a rozsnóiak kaptak üzenetet Przemyslből, most pedig január 29. éről kelteve irt egy hadnagy vanyarci rokonának, hogy *Klauszmann* Józsefet Dobsinán értesítse, miszerint fia *Klauszmann* Géza tüzemester jól érzi magát.

Eskütétel. F. hó 19-én délután az Erzsébet-terén szokásos ünnepségek között óriási közönség érdeklődése mellett tette le a hivatalos esküt egy fél menetzászlóalj legénysége. *Jäger* őrnagy lelkes beszédet intézett a legénységhez s a magyar és román nyelven előmondott esküt harsány hangon mondta el a legénység. — A zenekar, mely most több mint 40 tagból áll s melyet *Hagelbauer* György karmester folytonosan képez — az ünnepélyes aktusnál közreműködött.

Izraelita nőegylet közgyűlése. A rimaszombati izraelita nőegylet mult vasárnap, f. hó 14-én délután tartotta évi rendes közgyűlést dr. *Krausz* Gyuláné elnöklésével, ki a megjelenteket szívélyes meleg szavakkal üdvözölve nyitotta meg a közgyűlést. Az 1914. évi működésről az elnökség és választmány jelentését nagy gondalal állította össze dr. *Weinberger* Rezső ügyvéd, a nőegylet köztisztelőiben álló jegyzője. A jelentés külön füzetben adatott ki s megtudjuk belőle, hogy a mult évben több új tagot vettek fel s hogy a háborus viszonyok következtében a segélyezés fokozottabb mértékben vált szükségessé s jótékonycélra 1030 kor. 27 fillert, vagyis 170 koronával többet fordítottak, mint 1913. ban. A rendes állandó segélyezésen kívül 152 izben nyújtottak segélyt (39 betegnek 115 koronát, 54 szegénynek 251 koronát, 12 menekült családnak 58 korona pilanatnyi segélyt adtak, 8 családnak tűzifára 94 koronát utaltak ki, stb.). Hálás köszönettel emlékezik meg a jelentés a jótékony adakozókról. Néhai *Singer* S. Leo főrabbi emlékére létesített alapítvány céljaira mult évben 71 korona folyt be s a nőegylet most már 1000 koronára egészítette ki az alapítványt, melynek kamatait már 1915. évben a főrabbi halálának évfordulóján kiosztják. A nőegylet tevékeny részt vett a háboru óta folyamatban levő hazafias mozgalmakban; a hadbavonultak itthonmaradt családtagjai segélyezésére 200 koronát s a vöröskereszt egyletnek 50 koronát adományozott, az Augusztia segélyalapnak 100 koronát juttatott; a hadikölesönkötvényekből 3000 koronát jegyzett s az alkalmi gyűjtéseknél élénk akciózt fejtett ki. Bevétel volt 4597 korona 34 fillér, kiadás 4052 korona 10 fillér, 43 korona 93 fillér készpénzmaradvány mellett 501 korona 31 fillér tőkésített. Vagyona a nőegyletnek 15414 korona 86 fillér s az egyletnek 141 rendes tagja van. A jelentés elismerés és köszönetnyilvánítás kapcsán vétegett tudomásul s a számadás jóváhagyatott. A tisztikar tagjává egyhangulag újra megválasztattak: elnökké dr. *Krausz* Gyuláné, alelnökké *Weisz* Dávidné, pénztárnokká *Lefkovits* Ferenczné, ellenőrré: *Blau* Vilmosné, jegyzővé dr. *Weinberger* Rezső. Végül a választmányt is egyhangulag választották meg s ezzel a gyűlés kisebb segélyezési ügyek elintézése után véget ért.

Állatorvosi állásra pályázat. Rimaszombat r. t. városnál a megüresedett helyhatósági állatorvosi állás betöltése a háboru befejeztéig el lett halasztva s a város 8 korona napidij mellett állatorvosi szolgálatra képesített okleveles vagy szigorló állatorvosokat keres. Jelentkezni lehet a polgármesternél.

Az Otthon Társaskör választmánya mult vasárnap délután *Biess* Elemér elnöklésével ülést tartott, melyen elhatározták, hogy az évi rendes közgyűlést a háboru befejeztével tartják meg. A választmány három új tagot vett fel s a hirlap megrendelés ügyét intézte el.

Állandó választmány. A vármegyei állandó választmány folyó hó 20. án délelőtt *Kubinyi* Géza főispán elnöklésével ülést tartott a tagok élénk érdeklődése mellett.

A Koronás segélyző társaság állandóan végzi a magára vállalt nemes hivatást és sok-sok érdemes cselekedetet végez, melylyel a közönség és a jótékonykodó élvezők igaz háláját érdemli meg. A társaság agilis és páratlan tevékenységű pénztárnoka: *Szojka* Pál, ki a Koronás társaságnak szerkesztőségünkben megpendített és alaposan megtárgyalt eszméjét lankadatlan buzgalmával a megtestesüléshez juttatta, katonai szolgálatra vonulván be, lemondott tisztéről, melyet mindnyájunk őszinte elismerésére méltóan töltött be. Helyébe a társaság *Fischer* Bertalant választotta, ki szintén meleg egyszerűséggel karolta fel a társaság pénzügyének vezetését. — A Koronás segélyző társaság *Madarász* Pál pénzügyi tanácsos buzgó elnöklésével most is rendesen tartja hetenként összejöveteleit s azon jelen vannak rendesen: dr. *Kovács* László polgármester s a tisztviselők, ellenőrök: dr. *Witt* Sándor, dr. *Institórisz* Endre, kórházlátogatók: *Simon* Mihály, *Váry* János, ifj. *Rábely* Miklós, intézők: *Marton* István és *Gaál* Emil. Hetenként kétszer megbeszéli a teendőket s méltó büszkeséggel és örömmel tekinthet vissza a társaság vezetősége eddigi munkájára. Közel 480 rendes tagja van a társaságnak s a tagok rendszeresen teljesítik is vállalt kötelezettségüket. A bizottság pedig osztogatja a vignettákat (eddig 150000 darabot osztottak ki és 4000 csomag dohányt, pipát; a lábadozó betegeknek bort, csirkét, asszu bort adnak, szükség esetén mankót adnak a sebesülteknek, harisnyával, bottal, cipővel, meleg ruhával látják el a katonákat stb. stb., egyszóval mindenképen igyekeznek enyhíteni a sebesült és beteg katonák nehéz sorsát. És ez csendben, zajtalanul folyik anélkül, hogy külön dicséretre és köszönetekre számítana a lelkes, buzgó gárda, mely előtt mi készséggel hajtjuk meg az őszinte elismerés zászlaját.

Ujabb adomány. A megyei köz-kórházból eltemetett katonákról — küknek hozzátartozói nincsenek — ujbban is gondoskodott *Hámos* Aladárné, a jótékonyágáról és nemes szívről ismert urnő, ki az elhaltak szemfödőjéről ismét gondoskodott.

Helyreigazítás. Lapunk 7-ik számában a „Vöröskereszt-egylet” céljaira adakozók között tévesen volt közölve *Szabó* Elemérné neve; a 10. koronás adományt özv. dr. *Szabó* Samuné névnapmegváltásul küldte. — Ezennel helyre igazítjuk.

Öngyilkos kereskedelmi utazó. Valamikor jobb napokat látott mint önálló vállalat tulajdonosa *Immerblum* Miksa, utóbb egy tencsényi borovicska-gyár kereskedelmi utazója, ki f. hó 15. ikén az itteni „Gömör”-szállodában tartózkodott s délután főbelötte magát. Délelőtt még üzleti ügyekben járt a városban s megebédelt a *Kosiner* vendéglőben, aztán bezárkózott s többé nem mutatkozott. Este 9 óra tájban feltűnt a szállóban, hogy nem mutatkozik s kopogtattak ajtaján, s miután hosszas zörgésre sem reagált, kifeszítették az ajtót, mely egy szekrényvel volt eltorlaszolva, aztán behatoltak a szobába. Itt jobb halántékán vérző sebbel halva találták az utazót, kinek teteme már teljesen kihült. Az orvosok megállapították a halált s a rendőrséghez juttatták a hátrahagyott leveleket, melyekben okát adja életuntságának és elkeseredésében elkövetett öngyilkosságának. Heőcsabán lakó, válófélben levő feleségéhez is intézett levelet s a rendőrséghez is címzett egyet. Egy kis gyermeket hagyott hátra az elhunyt, ki 36—38 éves volt. Hült tetemeit a köz-kórház hullaházába szállították, honnan f. hó 17-ikén délután nagy részvét mellett temették el. *Lefkovits* Mór a kereskedelmi utazók nevében beszédet mondott a koporsó felett.

Temetkezési-egylet gyűlése. A rimaszombati „Chevra Kadisa” temetkezési szentegylet f. hó 21-ikén, ma tartja évi rendes közgyűlést az izr. hitközség tanácstermében. A gyűlés tárgyai: Tag- és felvételi illetek fizetése; elnökség és választmány jelentése a lefolyt évi működésről, a számvizsgáló bizottság jelentése, új tagok ajánlása és felvétele, indítványok. A gyűlés után a zsinagógában gyászistentisztelés lesz.

Alkalmazást kereső cselédek elhelyezése. A magyar királyi földművelésügyi miniszter felhívja a figyelmet, hogy a nagyvárosi miniszteri kirendeltség körzetében nagy számmal jelentkeztek (férfiak és nők vegyesen), kik hónapos vagy éves cselédeknek, esetleg más vidékekre is hajlandók elszegődni. Vármegyénk alispánja erről járási főszolgabirákat és városi polgármestereket azzal értesíti, hogy ezt a munkakeresletet mennél szélesebb körben tegyék közhírré s amennyiben megfelelő munkaadók jelentkeznek, erről a feltételek megállapítása végett, a nagyvárosi miniszteri kirendeltséget sürgősen értesítsék.

Az ipartestületi nyugdíjgyesület ellenőrző bizottsága f. hó 14-én, vasárnap dél előtt id. *Rábely Miklós* elnöklésével ülést tartott, melyen elhatározták egy nyugdíjazásra alkalmas tag nyugdíjazásának javasolását a választmány legközelebb tartandó ülésén.

Közegészségügy és a háború. Vármegyénk közegészségügyének szolgálata a háborús helyzet következtében óriási nehézségekkel jár. A helyzet valóban komoly, mert látjuk, hogy a megyében többfelé járványos betegségek jelentkeztek, s legutóbb Rimaszombatban a hőhurut lépett fel járványszerűen, több vörhenyeset fordult elő és a katonaság itt tartózkodása óta számos hasi hagymáz megbetegedés okozott komoly aggodalmat. — A koleraveszedelmet eddig — mint mondani szokás — „szerencsésen megusztuk“, de ez is csak úgy volt lehetséges, hogy különösen hatóságai orvosaink, élükön dr. *Meskó Miklós* vármegyei tiszti főorvossal és dr. *Zehery István* megyei tiszti alorvossal a legerélyesebb intézkedéseket fogantatosították a vármegyében mindentel. A himlőoltások által a himlőjárvány ellen küzdenek, a kiütéses typhus ellen is széleskörű óvintézkedések tettek. — Sajnos, a vármegyében mindentel érezhető az orvos és gyógyszerész hiánya, s a közegészségügy e nélkülözhetlen faktorainak hiánya komoly és súlyos veszedelmeket rejt magában. Az orvosok közül számosan hadiszolgálatot teljesítenek, úgy, hogy a bevonult hatóságai orvosok teendőinek elvégzése súlyos feladatokat hárít az itthonmaradottakra, kik közül egyik-másik orvos három-négy orvos hivatalos és magánorvosi teendőit embertőlotti erővel és önfeláldozással végezni kénytelen.

A vármegyében 11 orvos van olyan korban — 50 éven alól — kikkel a honvédelmi miniszter a hadi szolgáltatási törvény értelmében rendelkezhetik; ezen orvosok is mind hatóságai hivatalos teendőket végeznek és hadikórházak vezetői, kiknek az itthoni közegészségügyi szolgálattól való elvonása teljesen megbénítaná, sőt egyenesen lehetetlenné tenné a vármegye közegészségügyének további ellátását. Köztudomású ugyanis, hogy köröri és más hivatalos orvosi állások egész serege áll betöltetlenül s még szigorló orvos sem kapható a teendők végzésére. Állandó és komoly gondot ad így is a vármegye buzgó és érdemes főorvosának az egészségügy vezetése a rendelkezésre álló korlátolt és megcsappant orvosi létszám mellett. — Ugyanigy vagyunk a *gyógyszerekkel is*. Egész nagy vidékeken komoly veszedelem fenyeget abban az irányban, hogy a gyógyszerárakat, miután vezető nincs, *be kell zárni*. Hogy mit jelent ez, azt nem is tudjuk e pillanatban mérlegelni, de hogy beláthatatlan súlyos veszedelmek okozójává válhatik, azt mindenki tudja. Gyógyszerész segítők nem kaphatók, mert hadiszolgálatra vonultak be, gondnokok szintén nincsenek, egy gyógytár vezetését pedig — mely óriási felelősséggel jár — nem lehet és nem szabad tapasztalatlan, kezdő gyakornokokra bízni.

A közegészségügy és a szenvedő emberiség eminens és valóban vitális érdeke az, hogy a gyógyszerek minél gyorsabban kaphatók legyenek: hát ha még az a veszély is előáll, hogy egyáltalán nem kapható gyógyszer. Természetes, hogy ezt lehetetlen helyzetnek kell tekinteni és hogy ennek megakadályozása érdekében a vármegye közigazgatási és egészségügyi vezetőségének minden lehetőt el kell követni. Az a hír terjedt el, hogy városunkban is megfelelő személynél hiányában — miután a tulajdonos már régen bevonult s a gondnok is alkalmasnak találtatott katonai szolgálatra — az egyik gyógy-

tárat be kell zárni. Miután azonban városunkban számos polgári, katonai és közegészségügyi intézmény van, melyeknek és a magánosoknak s a kiterjedt vidéknek gyógyszer ellátását egy gyógytár képtelen teljesíteni, hacsak nagyszámú személyzet nem áll rendelkezésre, valóban elismerésre méltó és a közönség érdekében lekötelező vármegyénk minden térer figyelmes és agilis főispánunknak s a közigazgatás élén álló alispánunknak a megye tiszti főorvosával együttesen megindított olyan irányú akciója, hogy a katonaságnál könnyen nélkülözhető s itt a közegészségügyi egyébként is megnehezített szolgálatban nélkülözhetlen gyógyszerészeknek a katonai szolgálat alól való felmentése érdekében illetékes helyen lépések tétessenek. Megvagyok győződve arról, hogy az interveniáló hatalmas és befolyásos faktoroknak ténykedése megfelelő sikerrel fog járni s a hatósági és hadi térer működő orvosokat s gyógyszerészeket nem fogják elvonni mostani tartózkodási és működési körüktől.

Elelmiszer drágítók. Csakugyan igazuk volt azoknak, a kik az élelmiszerek feltűnő rohamos drágulását nem találták természetesnek, hanem ravasz spekulánsok mesterkedéseire gyanakodtak. Ezek a ravasz spekulánsok valóban léteznek; Budapesten a rendőrség már leleplezett és el is tolonczolt többet. Többnyire galicziai menekült kereskedők voltak ezek, a kik lisztet, babot, borsót, czukrot stb. összevásároltak és egész üres lakásokat teleraktak az árakkal, arra spekulálva, hogy majd ha nagy lesz a drágaság, akkor nagy áron eladhatják. Malmok is részesek ebben a csalafintaságban. Ugy látszik, a zsír és hus árnál is vannak ilyen mestereségek fölfelé árverezők; Bécsben legalább próbát tettek a dologgal, egy ideig nem vettek sertéshúst s mindjárt olcsóbban adták. Hatósági szigorú beavatkozás a legjobb segítség az élelmiszer drágítók ellen.

Áradás. A múlt hét végén a felvidéken és nálunk bekövetkezett tartós esőzés s különösen a vasárnap szinte felbőszakadászerű tiszolczi zápor után a Rima annyira megáradt, hogy a hegyekről jövő hóvízzel és a megduzzadt patakok vízával gyarapodva, hétfőn medréről kilépett, elöntötte az egész vidéket. Cserencsény mellett az országutat is fedte a víz s a Szabadka-pusztá és a város között levő egész terület, valamint a Sodoma, Ujváros, Nagyhid stb. utcák területe víz alatt állott. Ez idén már másodszer jelentkezik a téli áradás, melyhez hasonlóra a legöregebb emberek sem emlékeznek.

Megégett gyermek. *Kenkó János* kopárhegyi 3 éves gyermek folyó hó 11-én a szobában a kályha körül játszott, miközben a kipattanó szikráktól a ruhája meggyuladt, minek folytán szenvedett súlyos égési sebeiben folyó hó 18-án meghalt. A hulla boncolása folyó hó 22-ikén Kopárhegy községben fogantatosították. A nyomozás elrendeltetett, hogy terhel-e valakit gondatlanság.

Értesítés. A helybeli Kath. Olvasó-egylet által 1896. évben kibocsátott kötvények sorsolását 1915. évi február hó 17-én eszközöltük, amely alkalommal a következő számú kötvények sorsoltattak ki: 78, 232, 329, 369, 490, 582, 647, 688, 917, 1193. Felhívom a kisorsolt kötvények tulajdonosait, hogy e kötvényeiket beváltás céljából bemutatni sziveskedjenek.

Váry János, a kath. olv.-egyl. elnöke.
Katonajelöltek verekedése. Mult év december 10-én a népfölkelési szemlére bevonultak Rimaszombatban, a Princz Bertalan korcsmájában gyülekeztek s ott 30—40 ember között verekedés támadt, úgy, hogy Muijer Géza, Mályi Márton és Varga Mihály csendőröknek kellett közbelépni, kik miután másképp nem boldogultak, szuronyt szegezve szorították ki a dulakodókat. Ekkor Jakabsicz János és Trnovszki Pál megrohanták Muijer csendőrt és Jakabsicz Pál is odajöve, hátulról bottal ütötte őt. A csendőr csak úgy szabadult ki szorongatott helyzetéből, hogy társa a Jakabsicz Pál czombját szuronyával átszurta. Folyó hó 12-én ítélkezett ez ügyben a helybeli kir. törvényszék *Kolbay Sándor* elnöklésével s a dr. *Mészáros István* vezető kir. ügyész vádbeszéde után Jakabsicz Pál klenóczi lakost egy hónapi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre, Jakabsicz János és Trnovszki Pál klenóczi lakosokat nyolc—nyolc napi fogházra és 10—10 korona pénz-

büntetésre ítélte jogerősen a hatóság elleni erőszak miatt.

Főpásztori körlevél. Megjelent *Balás Lajos* rozsnyói püspök f. évi III. sz. főpásztori körlevele, a mely szeretett híveihez intézett nagybőjti főpásztori szószólóval kezdődik, emelkedett vigasztaló hangon szólva a mai háborús világ szenvedései és sanyáruságai között. Örömet fejezi ki azon, hogy föllendült a vallásosság és a szeretet s az irgalmasság műveit buzgón gyakorolják mindenféle. Közül egy római dekrétumot a papi zsolozsma ügyében. Közli őfelsége elismerő leiratát a hercegprimáshoz a hadisegély ügyében. Egy miniszteri rendeletet is hoz a szellemi gyöngeség miatt nem iskolázottak védkötelezettsége tárgyában. Vallásos könyvet ajánl. Közli, hogy *Herczegh József* salgótarjáni plebánost beiktatták; *Niuger Ferencz* dobóczai plebánost Sőregre, *Nagy Imrét* dobóczára nevezte ki plebánosnak, *Mihály József* putnoki káplán a barkai plebánia ideiglenes lelkésze lett. *Sashegyi Eleuthér* dr. püspöki szertartó, sz. széki jegyző, az elemi iskolák helyettes felügyelője theologiai tanár lett. *Sulyok Kálmán* várgedei káplán Putnokra, *Serke Ferencz* Egyházásbátról Várgedére ment, *Varga István* sőregi helyettes lelkész ugyanott kápláni minőségben megmaradt.

Apolló-színház. A moziban a mult szombaton és vasárnap nagyvárosi művészek és művésznők szerepeltek aktuális darabokkal. *Belezna Margit*, *Arady Aranka*, *Vágó Géza* élénk, ügyes föllépésükkel sok derűs percet szereztek a nagy számmal megjelent közönségnek, *Horváth Kálmán* katonai bevonulása miatt elmaradt a szerepléstől. Most ismét „Judith és Holofernes“ című nagy mozifilm mutatják be más érdekes és mulattató apróságok kíséretében.

Leharapta társa ujját. Mult év decz. hó 6-án Rozsnyó felől a sorozásra utaztak az emberek s a dénesi Gajdos János Zsolner Andrással együtt utazva, Rozsnyó és Bánréve között Gajdos kivette társa szájából a szivart s tovább szivta. Etőlött összeveszték s Gajdos a Zsolner bal kezének egy ujját leharapta. A helybeli kir. törvényszék f. hó 12-én tartott fő tárgyaláson jogerősen hat heti fogházra ítélte Gajdos.

Nyugtázások. A lefolyt héten lapunk szerkesztőségéhez több oldalról nemescsélű jótékony adományok érkeztek, melyeknek vételét e helyen köszönettel nyugtázzuk azzal, hogy az összegeket rendeltetési helyükre juttattuk.

Dusza János pelsőczyi ref. lelkész és bankigazgató ur a „pelsőczyi Közgazdasági Bank Részvénytársaság“ adományaként a „Vörös félhold“ javára 50 koronát küldött.

Gardik Károly vereskői esperes plébános ur a Garam kerületi róm. kath. papság adományaként a „Vöröskereszt-egylet“ céljaira szintén 50 koronát utalványozott hozzánk.

Czékus Miklós balogtamási tanító ur a háboruban elesett vitéz katonáink árvái részére 10 koronát küldött szerkesztőségünkhöz.

A háboruban elesett vitéz hőseink özvegyeinek és árváinak felsegélyezésére a hadsegélyző hivatal országos gyűjtést indított. A szeretet-adományok gyűjtését abból az alkalomból indították meg, hogy a Szilveszter-esti mulatságok vagy összejövetelek alkalmával a belépti-díjakból a jövedelem egy része e célra fordítottassék. Az itteni Polgári Olvasókör ez idén Szilveszter-esti mulatságot nem tartott, hanem gyűjtést indított s adakoztak: Szabó József m. 5 korona, Rónay Gyula, Rábely Károly, Vozáry Samu 2—2 korona, Varga István, Tomay Alajos, Percz Béla, Dorka László, N. N., Bodnár János és Kuthy János 1—1 koronát, összesen 18 koronát, mely összeg elküldetett a Hadsegélyző hivatalhoz.

A Vöröskereszt egyesület céljaira ujabban a következő szives adományok érkeztek: Kondor Lipótné 2 ing, 1 nyakvédő szőrme, dr. Stern Jakabné 11 üveg befőtt, 1 kg. bab, 1 kg. rizs, 4 drb. fehérnemű. Dr. Krausz Gyuláné 12 drb. párnahaj, 6 pár kapeza. Simon Mihályné 104 drb. zsebkendő. Mispál Istvánné 2 kg. tépés. özv. Tóth Józsefné 0.5 kg. tépés. Szöllősy Julia 0.5 kg. tépés. 10 drb. félkendő, 10 pár harisnya. Benedikty Tivadarné (Nyustya) 6 drb. törülköző, 6 pár harinya, 25 dkg. tépés. özv. Szabó Károlyné 9 kötet regény. Loysch Ödönné

18 drb. zsebkendő. Varga Zsigmondné (Nyiracsád Szabolcsmegye) egy kosár alma. Özv. Káposztás Józsefné 15 liter bab. Lévai Izsó egy bélyegző-párna.

Pénzbeliék: Szücs Jenő 20 korona, özv. Káposztás Józsefné 10 korona. Hálás köszönettel nyugtázza
az elnökség.

Nyugtázás. A rimaszombati koronás segélyező-társaság részére újabb a következő adományok folytak: Hámos Aladárné 10 kor., Hámos Aladárné 20 kor., Rábely Miklós könyvkereskedő utján az üzlete előtt kitett ládában újabb befolyt 20 kor. 12 fill., Csapó Lajos újabb gyűjtése a hadba vonultak segélyezett családtagjaitól 20 kor., Freimann Henrik Tiszolc 50 kg. alma. Hajdu Géza 1 öltöny, 1 mellény, 3 ing. Szántó Sándor tiszolczi jegyző az 1914. évi perselypénz felét 6 kor. 92 fillér, özv. Mészáros Kálmánné 8 üveg befőtt. Medveczky Sándorné 9 db ing. — A nemes czélra szánt adományokat hálásan köszöni

a Koronás Segélyező-Társaság.

Meghívás.

A Nagyrőczei Népbank Részv.-Társ.

1915. évi márczius hó 7-én délelőtt 10 órakor saját helyiségében megtartandó

évi rendes közgyűlésére.

A közgyűlés tárgyai:

1. Közgyűlési elnök s két jegyzőkönyv hitelesítő részvényes megválasztása.

2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése az intézet állásáról.

3. Mérleg jóváhagyása s ennek alapján az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.

4. Osztalék megállapítása.

5. Intézkedés a pénztárnoki és könyvelői állások betöltése tárgyában.

6. Egy felügyelő-bizottsági tag megválasztása.

7. A közgyűlést megelőző 8 nap előtt beadott szabályszerű indítványok.

Nagyrőczen, 1915. évi február hó 18-án.

Az igazgatóság.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált zárszámadás, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet hivatalos helyiségében mindig d. e. 9—12 óráig az érdekeltek által megtekinthetők.

CSARNOK.

A sebesült hős diadala.

(Mese.)

Irta: ALEX Y J.

Egy vasárnap kora reggelén — pólás csecsemőjével — kisietett egy szegény asszony az erdőbe, hogy ott a vihartörte száraz galyakból egy nagy nyalábnyt összeszedjen tüzelőnek. Sietnie kellett, hogy árván maradt gyermekeinek egy kis ebédet megfőzhessen. Az erdőbe kijutva, egy viruló vad rózsabokor tövében, tiszta gyepes helyen elhelyezte alvó fiacskáját, maga pedig nyugodtan eltávozott, hogy összeszedhesse a száraz galyakat. Szorgalmasan keresgélve, nem is vette észre, hogy már nagyon messzire eljutott s meg se hallotta a fücska keserves sírását. A rózsza virágának pirosló s lehulló szirmai felébresztették az édesen szunyadó csecsemőt s mert nem látta meg édes anyját: hangosan kezdett sírni.

Az anya nem hallotta, de meghallották azt az onnét nem messzire lévő földüregéből előjövő apró, ügyes, bátor, zömök, erős kis óriások, azok a törpék, kiket már a „Hófehérke“ meséjéből ismerünk. Ezek siettek a síró csecsemőhöz. Nézték, csodálták szépségét, felemelték, czirógatták, csititgatták, csókolgatták, de ő annál jobban sírt, mert a bozontos, nagy szakáll gyöngye arcocskáját igen-igen sértette. Mit tegyünk vele? — így tanakodtak a jószágos, szelid törpék. Ha itt hagyjuk: elpusztul, a farkas is felfalhatja; az anyát bizonyosan baj érte, különben már meghallotta volna gyermekének sírását s elősietett volna.

A legöregebb s talán a legokosabb köztük azt ajánlotta, hogy vigyék magukkal haza föld alatti, fényes „alvilágukba“, s neveljék fel sze-

retettel, kényelemben. Igaz! ez lesz a legjobb, mondák mindnyájan. Szép a gyermek s már most majd oly nagy, mint mi vagyunk, s ha felneveljük: nagy, hatalmas, böles fejedelmünk, vezérünk lehet, ki bölesen igazgatni fogja egész nemzetünket, s mi boldogok lehetünk az ő országlása alatt. Nagy örömmel vitték magukkal, s még nagyobb lett az öröm az alvilági törpék birodalmában, midőn meglátták az ő jövődéli fejedelmüket. Nagy gondnal, szeretettel dédelgetve nevelték, és lett is belőle böles, jószágos uralkodója, vezetője, oktatója hű népének. Emeltek neki egy magaslaton arany trónust, gazdagon gyémántokkal, drága gyöngyökkel kirakva, ékesítve; fény és pompa övezte őt körül. E fényes trónusáról belátta birodalmát, hűséges, boldog népét. S így teltek az évek. Szép ifju lett a csecsemőből s mentől szebbnek látták, annál nagyobb gond nehezedett a törpék vállaira: ilyen királynét is óhajtottak találni a szép ifju királyhoz. Tanakodtak, s el is mentek keresni.

Mig ők keresnek, mi kedves olvasóim nézzünk szét kint a nagy világban, mi van ott?

A jó anya hiába kereste kis fiát, annak nyoma veszett. Kétségbe volt esve, mert bár szegények lettek, egykor nemes, magas származású családból volt az apa, s így — bizonyos okmányok igazolásával — az anyának reménye lehetett egyetlen fiának magasabb polczra jutásához.

Abban az időben, melyben e kis történet eseményei lezajlottak, s hol a törpék világa volt a föld alatt, fent a halmokat, hegyeket erős, koronás bükkfa erdők borították. Ezeknek vastag törzsű fáiból teknőket, kocsirészleteket, orsókat faragtak a szénégetők. Munkájuk közben eljutottak egy rendkívül vastag bükk törzséhez, mely hatalmas törzsével és terebélyes galyaival szép jövedelmet ígért nekik. Azonnal hozzá is fogtak kidöntéséhez, mely csakhamar recsegve, ropogva dült a gyepes földre. De jaj! nagy rémület, csodálkozás fogta el az egész szénégető-családot, midőn a bükk hatalmas gyökerei között egy mély, nagy űrt pillantottak meg, mely azzal tenyegette őket, hogy az egész családot azonnal elnyeli, s alig mertek a tátongó, aknyszerű gödörhöz közeledni, de végre bátorságot véve a családfő odalépett, s hátra dülve az ijedségtől, meglátta a földalatti törpék fénylő világát, s közel fent az odu tetejéhez a tündöklő királyi trónust s benne az ifju királyt, ki a fellette történt zajra figyelmessé lőn s feltekintett. A szokatlan napfényben ime meglátta a magához hasonló magas, erős családot. Érdeklődve felállott, megszólalt, s csengő hanggal kérde:

— Hát ti, kik vagytok, mit csináltok ott?

— Mi itt fent lakunk a nagy Isten szabad ege alatt és szénégetők, faiparosok vagyunk; van bőven kenyérünk, szükséges jó ruházatunk, s a mellett a fénylő nap melege s a tiszta levegő szellője éltet bennünket, s így boldogok vagyunk.

— Na én bizony szeretném látni azt a ti szép világotokat, mondá a király s ha egy kötélláncot eresztenének le, én azon csendesen felmennék, vinnék aranyaimból s vennék ott kedves iparcikkeitekből sok holmit, de körül is néznék ama nekem oly ismeretlen tájon.

S a törpék déleceg királya egy-kettőre a szénégetők között volt, és csak az a meglepetés érte, hogy az űr földje összeomlott, úgy összetapadt, olvadt, hogy a király nyoma egészen elveszett, s így az a király előtt bezárult örökre. De a szénégetők megvigasztalták, mondván neki:

— Ne félj, nem lesz bajod, s ha meguntad ezt a világot, kibontjuk azt a tiedet — sokan vagyunk — és leeresztünk.

De a fiatal volt királynak ez az új világ nagyon megtetszett; gyönyörködött az erős természetű, egészséges, munkás emberekben, de jelsül a tizenhat éves Judit leányzóban, ki ott sürgött-forgott a tűzhely körül, tiszta fehér kötőjével, felgyürt karjaival s piros pettyes fejkendőjével s ügyesen kavargatta a sístergő, párolgó ételeket a háromlábu edényekben. Iparkodott is, mert jó ebéddel akarta megvendégtelni gazdag, becses uri vendégét, a ki nem birt eltelni a családi élet boldogságának szemléletével. És hogy ne tetszett volna neki ott minden, midőn hallhatta az igazi nyári diszbe öltötött természet dallamaait, az apró tücsköket

a zenekar primásait, kiknek kontrát zümmögtek a hőszinczerek, kisbögöztek a gerlék s bögöt bugtak a vadgalambok, míg az ég zenitje felé emelkedő pacsirta a czimbalmot verte. Így végig teltek a napok, különösen, midőn a királyfi is hozzáfogott a munkához, kezdett furni, faragni, száraz gyújtóst hasogatni, csomagolni, forgácsot gyűjteni, melyet aztán a népes falu népének jó pénzen eladogatott, eleinte a Judit kalauzolásával, de később már maga járta be a falut vígan, fenhargon lármázva: „vegyenek orsót, kanalat, gyújtóst, forgácsot, forgácsot!“ S midőn hallották csengő hangját a falu leányai, menyecskéi, siettek a kapu elé mondván: jön a „forgács“, venni kell.

Jön a „forgács“, ezt a jelzést annyira megszokta már a falu aprója-nagyja, hogy a törpék volt királyát már másként nem is nevezte, noha a tót származású szénégetők Podzemzski Ivankónak óhajtották volna elkeresztelni azért, mert a „föld alól“ jutott fel hozzájuk.

Alig telt egy rövid év s megjött a rendes sorozás ideje, s mert az előljáróság az ismeretlen származású s névtelen ifjut alkalmasnak látta, besorozta ujoncznak a faluban használt „Forgács Ivankó“ néven. Így is lett bevezetve a hadkötelesek névsorába. Bevonult, s mert az ujonczok között ő lett a legügyesebb, legbáttrabb, legtanulékonyabb: gyorsan emelkedett az altiszttség legmagasabb fokára. Kiűtött a háború. Az erős ellenfelek egymást öldökölve — akkor még a tizenkettedik század közepén — csak buzogánnyal, ijjal, karddal, dárdával, védve magát pajzsával, nagy vérontást vittek véghez. Ivankó is a lábán sulyosan megsérült, ottmaradt a harc téren s közel volt az elvérzéshez, de egy elesett bajtársnak ruhájából oly foszlányt hasogathatott, hogy tátongó sebébe bepólyázhatta. Egy jó idő múlva, midőn a győztes magyar sereg — az ellenséget kergetve — elvonult, ő is az erdő széléig elvánszoroghatott, hogy ott egy terebélyes fa árnyában megpihenessen, míg a mentők megtalálják, felszedik vagy elföldelik.

Ott kissé megpihenve, az erős tölgy egyik mélyen lelő ágába kapaszkodva — mint jó tornász — felkuszott a tölgy derekáig, hol elég kényelmesen elhelyezkedett. Ily helyzetben csakhamar elszunnyadt. De álma csak rövid lehetett, mert az erősen sötétlő est homályában az erdő sűrűjéből léptek csoszogása ébresztette fel, mely perczről-perczre jobban közeledett a tölgy felé. Ott állottak meg a sűrű lomb alatt, hol őt észre sem vehették. Halkan beszélni kezdtek s így a szegény sebesült jól kiért-hette, hogy a jövevények az ellenség táborának legfőbb parancsnoka, hadvezető tisztjeinek kíséretében. Hallotta, amint tanakodtak, hogy a sötét éjszakában, ha a magyar hadsereg ott, amott, eme, ama völgyekben, magaslatokon elhelyezkedik: az ellenségnek egyik csapatát jobbról, ama irányban, a másik hadosztály ezen a halmokon át fogja a magyarokat megtámadni: szóval hallotta az egész haditervet, annak minden titkát. Eltávoztak, merre jöttek, édes tudatában annak, hogy a jövő hajnal meghozza a fényes győzelmet számukra.

Ivankó a tölgy sűrűjében összetéve kezeit: imádkozott, kérte Istenét, hogy adjon neki annyi erőt s elvihesse a titkot a magyarok táborába. De tehetetlenül ott kellett vesztegelnie, nem jött segítség s menthetetlennek látta édes magyar nemzetének szent ügyét, igazát. A lanyg szellő fuvalma rezgeté a tölgy sűrű lombját, mintha altató, suttagó danát helhelne sebesültünk fülébe s a lelki-testi fájdalmában érte, hogy talán örökre lezárulnak pillái. És újra nesz, törtetés, ropogás hallatszik a vadon belsejéből; bizonyára már jön az ellenség: vége-vége mindennek! Figyel, neszel s az éj sötétjéből kibontakozik egy hatalmas, nagy ágas agancsu szarvas, mely az erős fa törzséhez jutva — bizonyára szokott helyére — nyakszirtjét, homlokát, agancsának tövét erősen dörzsölni kezdé. Így jött meg a menekülő alkalom. Egy rövid pillanat alatt Ivankó a szarvas hátára eresztette le magát, fejét az agancs közé hajtá s s két erős karjával annak érdes ágait marokra fogá, mire a megvadult állat futni kezdett és arra, oda, hová a sebzett Ivankó akará, a merre a szarvast agancsánál fordítá, mint a lovat gyepelőjénél fogva. Így jutott el szerencsésen a saját táborába s a hadvezér sátorába, hol meg-

riadva az őrsegen állók, le is akarták szurni, de felismerve emberüket: a parancsnok elé bocsátották. Elmondá a látoitakat, hallottakat, megsebesült állapotában megmenekülésének esetét s hogy mily nagy veszély fenyegette az ellenség arczéle előtt, midőn a szarvas dobogására azok figyelmessé lettek. Nagy lett a meglepetés, az öröm. Az ájuldozó sebesült hőst hordágyra helyezték, sebet bekötötték, üdítő italokkal, étellel ellátták s a parancsnok azonnal elrendelte a hadsereg új helyekre, új hadállásokra való elhelyezését. Zajtalanul vonult két fele az egész magyar hadsereg úgy, hogy a hajnali támadásnál az ellenség a magyarok táborhelyét üresen találta s a halmok mögül — két új irányból — látta magát megtámadva s így — mert ily meglepetésre, váratlan fordulatra nem gondolt — a legvéresebb harc, az ádáz küzdelem a magyar dicső hadsereg győzelmével végződött.

A diadal felett érzett öröm határtalan volt s nem találkozott ember az egész hadseregben, ki nem ismerte volna el, hogy az érdem egyedül Forgács Ivankót illeti, ki élete koczkázásával hozta meg az ellenség haditervét.

A hadvezér egész táborkarával ünnepélyt rendezett a sebesült hőstiszteletére, mely alkalommal kijelenté, hogy őt kitüntetésre fogja a királynál a legmelegebben ajánlani és személyesen fogja őt nála bemutatni s mivel közel is volt a király hadiszállása: díszmenettel Ivankót oda vezették. Megható volt a jelenet, midőn a nagyon megsebzett hőst a király meglátta s megértette bátorságának, hőstettének dicső végeredményét. Hozzá lépett, megveregette a vállát s rövid, de lelkesítő beszéddel ajánlá harcosainak e dicső tettet követendő példának s midőn sajátkezüleg tűzött mellére érdemkeresztet: kihuzta fénylő kardját és megérinté a hőst vállát, ekként szólott hozzá: mivel te bátor ifju hőstetteddel győzelemre juttattad szent ügyünket, dicsőséget szereztél nemzetednek, hazádnak és királyodnak, én ezért nemcsak megdicsérek, de meg is jutalmazlak: ezennel kinevezlek „gróffá”, neked ezentul a neved gróf Forgács Ivankó*) lesz s neked ajándékozom ezt az egész harctér, mely vérünkkel lett megáztatva, melyen harcoltunk és győztünk!

Éljen a király, éljen a haza, éljenek a hősök!

Ime e kis mese is azt igazolja, hogy a harc mezején igazi hősnak lenni nagy dicsőség s az ott szerzett érdemekért fényes szokott lenni a jutalom.

*) A XII. század végén tényleg meg volt a név. Szerző.

Szerkesztői üzenet.

Dr. J. J. Szivből gratulálunk! Továbbra is minden jót, ragyogó, fényes sikereket!

Bérbeadó lakás.

A **Kossuth Lajos-utca 22. szám** alatti udvari lakás — mely áll két szoba, konyha, előszoba, kamra, vizöblítéses closetből — **május 1-ére bérbeadó.**

Egy telivér apa és bonyhádi anyától származott 20 (husz) hónapos **vöröstarka bika** eladó. — Értesítést ad **ISAÁK ISTVÁN LÉNÁRTFALVÁN,** (posta: BÁNREVE.)

Lakások.

A Tamásfalvi-utczai **DICKMANN**-féle házban **egy 3 és egy 5 szobás** elsőemeleti lakás fürdőszobával és más mellékhelyiségekkel **május 1-ére kiadó.**

Csődttömeg eladási hirdetmény.

Alólirott tömeggondnok ezennel közhírré teszem, hogy a csödválasztmány határozata alapján a közadós „**Klenóczi Kölcsonös Segélyző Szövetkezet**” csődügyében a Miskolczon 1914. december hó 14-én megkezdett és ott felvett csődleltár 18—1096. tételszámai alatt kitüntetett 31419 kor. becsértékű és a Miskolczon levő Kisavas 1—2. száma alatti pinczében elhelyezett hordós borok és palackozott, legnagyobb részt asszu borok és pinczefelszerelések, továbbá asszu borecset hordóban s végül üres hordók és pinczefelszerelés zárt írásbeli ajánlat útján eladásra kerülnek.

A bánatpénz 4000 koronában állapittatik meg.

A zárt írásbeli ajánlatok, melyekhez a fent megállapított bánatpénz készpénzben melléklendő alulirott csődttömeggondnokhoz Rimaszombatba, (Andrássy-ut 5. szám) legkésőbb **1915. márczius hó 11-ik napjának délután 6 órájáig** adandók be.

A zárt írásbeli ajánlatoknak, valamint a bánatpénznek a tömeggondnoki irodában való átvételére és nyugtázására a tömeggondnok irodai megbízottja: **Vitális József** rimaszombati lakos, a tömeggondnok által fel van hatalmazva, s így a zárt írásbeli ajánlatok és a bánatpénzek kezeihez jogérvényesen és a tömeggondnok felelőssége mellett átadhatók.

A beérkezett ajánlatokat a csödválasztmány **1915. márczius hó 12-ik napján** a tömeggondnok irodájában Rimaszombatban tartandó ülésen fogja felbontani. Ugy a csödválasztmány, mint az alulirott tömeggondnok fenntartja továbbá magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok fölött szabadon határozhasson, hogy esetleg az egyes vagy az összes ajánlatokat indokolás nélkül visszautasítsa és az értékesítésére nézve későbbi időpontot vagy az értékesítés más módját válassza meg.

A fent említett áruk mennyiségeért, minőségeért, valamint azoknak a csődleltárban való felvételéért vagy fel nem vételéért, avagy leltári tévedésekért sem a csödválasztmány, sem a tömeggondnok felelősséget nem vállal. A vételi illeték egyedül a vevőt terheli az ígért vételáron felül.

Megjegyeztetik, hogy az eladásra hirdett

ingóságok a fent kitüntetett becsértéken alól eladva nem lesznek.

Az eladásra kerülő áruk részletes kimutatása **alulirott tömeggondnok miskolczi lakásán** (Városház-tér 28. szám II. emelet) február 20., 21., 22., 24., 25. és 28. án és márczius 1-én, 4-én, 5-én, 6-án, 8-án, 9-én és 10-én is naponta délután 5—6 óráig megtekinthető, maguk az áruk pedig alulirott tömeggondnok írásbeli külön engedélye alapján a fent írott napokon minden délelőtt 10—12 óra között, természetben a pinczehelyiségben tekinthetők meg. Azon ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadtatott, tartozik a vételárat és a vételi illetéket nyomban tömeggondnok kezéhez lefizetni, és az árukat a pinczehelyiségből 15 nap alatt átvenni és elszállítani. Az átadással, az átvétellel, valamint az elszállítással járó költségeket egyedül a vevő tartozik viselni. Az ajánlat elfogadása időpontjától kezdve az árut érhető minden veszély a vevőt terheli. A visszautasított ajánlatokhoz melléklendő bánatpénz letévknek elismervény ellenében fog kiadatni. A letett bánatpénzek után alulirott tömeggondnokot kamatfizetési kötelezettség nem terheli.

Ha a vevő az ezen hirdetményben megállapított feltételeknek, különösen vételár fizetési és átvételi kötelezettségének pontosan eleget nem tenne, bánatpénze a csödtömeg javára elvész, az újabb értékesítés pedig vevő veszélyére és költségére fog eszközöltetni.

Kelt Rimaszombatban, 1915. évi február hó 19-én.

Dr. Törköly József,

a közadós Klenóczi Kölcsonös Segélyző Szövetkezet csődttömeggondnoka.

LAKÁS.

Rimaszombatban, **Erzsébet-tér 5. sz.** alatti üzlethelyiség és lakás folyó évi **május 1-től** együttesen vagy pedig elkülönítetten is, előnyös feltételek mellett **bérbe kiadó.** — Bővebb értesítést nyerhetni ugyanott a tulajdonosnál.

Meghívó.

A „Garamvölgyi Takarékpénztár R.-T. Pohorellavasgyár”

1915. márczius hó 7-én délután 3 órakor saját helyiségében tartja meg **VIII-ik évi rendes közgyűlését,**

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes választása.
2. Az 1914. évi zárszámadások előterjesztése, az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentésével.
3. Nyereség felosztása.
4. A felmentvény megadása.
5. Indítványok.

Pohorellavasgyár, 1915. évi február hó 6-ikán.

AZ IGAZGATÓSÁG.

A közgyűlésen az alapszabályok 14. § a értelmében a részvényes csak akkor szavazhat érvényesen, ha részvénye legalább 30 nappal a közgyűlés előtt saját nevére iratott át.

13. A közgyűlésen csak olyan indítványok tárgyalhatók, melyek a közgyűlés megtartása előtt legalább 8 nappal az igazgatóságnál írásban benyújtottak.

A felügyelőbizottság által megvizsgált számadás, az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet hivatalos helyiségében 11-től 1 óráig az érdekeltek által megtekinthetők.

Meghívó.

A Nyustyai Takarékpénztár Részvénytársaság

1915. évi márczius hó 2-ikán délelőtt fél
::: 12 órakor saját helyiségében tartja :::

XXIX-ik évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1914. évi üzleteredményről.
2. Mérleg jóváhagyása, felmentvény megadása és a nyereség felosztás iránt határozathozatal.

3. Felügyelő-bizottság választása.

4. Indítványok.

Kelt Nyustyán, 1915. évi február hó 15-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

A mérleg és a jelentések — a hivatalos órák alatt — az üzlet-helyiségben naponta megtekinthetők.

Tanulóul

Egy 13—14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdász-tanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiu — ki írni és olvasni tud, **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **idősb Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a **kiadóhivatal**

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

RÁBELY MIKLÓS FIA

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZE
RIMASZOMBAT, ERZSÉBET-TÉR 9.

Telefon szám:

52.

Telefon szám:

52.

Ajánlom a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt, modern berendezésű **könyvnyomdát és könyvkötészetemet.**

minden e szakba vágó munkák pontos, gyors és izlésteljes kivitelére.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok stb. **Ügyvédeknek:** intőlevelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, levélborítékok. — **Pénzintézeteknek:** alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvény-ívek, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérleg-számlák stb. — **Kereskedőknek és Iparvállalatoknak:** körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, czimkék és ragezédulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelezőlapok stb. — **Továbbá:** falragaszok, hirdetések, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek stb.

A „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Könyvkötészetem: — a legújabb gépekkel és segédeszközökkel felszerelve — mindenféle könyvkötői és diszmunkák kifogástalan elkészítését gyorsan és méltányos árak mellett felvállal.

Gyász-szallagok föliratai gyorsan és izléseesen eszközöltetnek.

Izléses munka.

Jutányos árak.

Izléses munka.

Jutányos árak.